

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2025-03-31 Nr. 429-62
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėja) atstovo Y. Y. (toliau – pareiškėjos atstovas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjos ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Draudikas ir pareiškėja Būsto draudimo taisyklių Luminor banko klientams¹ (toliau – Taisyklės) pagrindu sudarė būsto draudimo sutartį (toliau – Sutartis), kuria apdraustas butas, esantis adresu: *(duomenys neskelbiami)*, draudimo laikotarpis – nuo 2024 m. sausio 3 d. iki 2025 m. sausio 2 d. Sutarčiai taikomas draudimo apsaugos variantas „Minimalus“.

2024 m. lapkričio 4 d. pareiškėja draudikui pateikė pranešimą apie įvykį, nurodydama, kad 2024 m. lapkričio 3 d. „Po audros pro langus patekęs vanduo apgadino grindų dangą, lauko pusėje aplankstytos palangių skardos. Grindų danga - priklijuotos medinės parketlentės ir medinės grindjuostės paklotos ištiesai per 3 kambarius, viso 58,17 kv. m. Keitimui reikia demontuoti virtuvės baldus, spintas, 3 durų staktas“ (toliau – Įvykis). Kartu pateiktos Įvykio vietos nuotraukos.

2024 m. lapkričio 6 d. raštu draudikas atsisakė mokėti draudimo išmoką, Įvykiui nepatenkant į Sutartimi teikiamos draudimo apsaugos apimtį. Pareiškėjos atstovas dėl draudiko sprendimo pateikė pretenziją, kurios draudikui netenkinus, tarp šalių kilo ginčas.

Kreipimesi į Lietuvos banką pareiškėjos atstovas nurodė, kad žala patirta dėl visoje Lietuvoje 2024 m. lapkričio 1-4 d. siautusios audros, t. y. gamtos jėgos. Pareiškėjos atstovas prašė įpareigoti draudiką pripažinti Įvykį draudžiamuoju ir išmokėti draudimo išmoką.

Lietuvos bankui pateiktame atsiliepime draudikas nurodė su pareiškėjos atstovo reikalavimu nesutinkantis ir prašė jį atmesti.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Atsižvelgiant į ginčo šalių nurodytas aplinkybes ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių nesutarimas kilo dėl draudiko sprendimo pripažinti Įvykį nedraudžiamuoju.

Siekiant išspręsti tarp šalių kilusį ginčą, Lietuvos banko nuomone, būtina įvertinti draudiko sprendimo pripažinti Įvykį nedraudžiamuoju pagrįstumą.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.189 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią. CK 6.156 straipsnio

¹ 2022 m. lapkričio 22 d. redakcija, galiojanti nuo 2023 m. sausio 1 d.

1 dalyje įtvirtintas sutarčių laisvės principas: šalys turi teisę laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, jei tai neprieštarauja įstatymams.

Svarbu pažymėti, kad Sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis CK 6.156 straipsnio 1 dalies nuostatomis, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Nuo pasirinktos draudimo apsaugos priklauso draudikui mokamo atlyginimo už prisiimtus įsipareigojimus, t. y. draudimo įmokos dydis.

Kasacinio teismo praktikoje yra nurodyta, kad draudimo sutartimi draudimo objektui teikiama draudimo apsauga nėra absoliuti – draudikas, prisiimdamas draudimo riziką, nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas². Draudimo liudijime ir taisyklėse nustatomi atvejai, kurie laikytini draudžiamaisiais įvykiais, taip pat kurie tokiais nelaikytini. Taigi draudiko prievolės išmokėti draudimo išmoką atsiradimas siejamas su draudžiamojo įvykio fakto nustatymu (CK 6.987 straipsnis)³.

Remiantis Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 2 straipsnio 33 punktu, draudžiamasis įvykis – tai draudimo sutartyje nurodytas atsitikimas, kuriam įvykus draudikas privalo mokėti draudimo išmoką. Teisine prasme draudžiamasis įvykis yra juridinis faktas, t. y. realaus gyvenimo reiškinys, su kuriuo įstatymas sieja teisinius padarinius, konkrečiai – draudiko pareigą išmokėti draudimo išmoką.

Draudimo paslaugų sutartyje nustatyti draudžiamieji ir nedraudžiamieji įvykiai apibrėžia draudiko prisiimamos rizikos mastą, sutarties apimtį ir ribas. Nedraudžiamuoju įvykiu laikytinas atsitikimas, kuris šalių sutarimu nelemia draudiko pareigos išmokėti draudimo išmoką⁴.

Ginčui aktualiame draudimo liudijime nurodyta, kad taikomas draudimo apsaugos variantas – „Minimalus“. Taisyklių A. IV dalies 1 punktą numato, kad apdrausto turto draudimo apsauga apima šio turto sugadinimo, sunaikinimo ar praradimo įvykius, kurie staiga ir netikėtai sukeliama arba įvyksta dėl šiame skyriuje išvardytų rizikų, jeigu jos numatytos draudimo sutartyje.

Iš draudimo liudijimo matyti, kad Sutartimi teikiama draudimo apsauga nuo konkrečių draudimo liudijime nurodytų rizikų, įskaitant gamtos jėgų riziką. Draudimo liudijime nurodyta, draudžiamas būstas yra „nebaigta statyba su visomis išorin. atitvar. konstrukcijomis“.

Draudimo liudijime taip pat nurodyta, kad „jei draudžiamas pastatas yra nebaigtas statyti arba sutarties galiojimo metu pradėjus vykdyti apdraustų pastatų kapitalinio remonto ar rekonstrukcijos darbus ar dėl sutarties metu įvykusių įvykių pastatai privalo būti kapitališkai remontuojami arba rekonstruojami, draudimo apsauga lieka galioti: tik nuo ugnies rizikos, jei rekonstruojami, kapitaliai remontuojami pastatai, keičiant išorinius atitvarinius elementus; tik nuo ugnies ir gamtinių jėgų rizikų, jei rekonstruojami, kapitaliai remontuojami pastatai nekeičiant išorinių pastato atitvarinių elementų“.

Kaip matyti, šiuo atveju pareiškėjos atstovas teigia, kad įvykis buvo susijęs su gamtos jėgų rizika. Nors pareiškėjos atstovas kreipimesi nurodė, kad apdraustas pastatas faktiškai yra baigtas statyti, įvertinus minėtas draudimo liudijimo nuostatas, darytina išvada, kad šiuo atveju apdrausto pastato statybos baigtumas neturi įtakos draudimo apsaugos nuo gamtos jėgų galiojimui (apsauga nuo šios rizikos galioja draudimo liudijime nurodytos būklės pastatui⁵). Vis dėlto, kaip matyti iš draudiko paaiškinimų, nors apsaugos nuo gamtos jėgų rizikos galiojimas šiuo atveju nėra ginčijamas, draudiko vertinimu, nėra pagrindo teigti, kad ši rizika faktiškai pasireiškė ir sukėlė įvykį.

Kaip minėta, pareiškėja nurodė, kad audros metu dėl į buto vidų patekusio lietaus vandens buvo apgadintos būsto grindys, taip pat audra apgadino (sulankstė) palanges.

Taisyklių A IV d. 1.3 a papunktyje nustatyta, kad audra laikomas stiprus vėjas, kuris ardo pastatus, laužo medžių šakas, išjudina lengvesnius daiktus. Kartu atlyginami tie tiesioginiai nuostoliai, kurie atsirado per audrą ant apdrausto turto užvirtus medžiams, pastatams, jų dalims, įrenginiams ir pan., taip pat dėl liūties, krušos, sniego slėgio audros metu atsiradę nuostoliai.

² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. kovo 13 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-91/2012; 2009 m. birželio 15 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-32/2009; 2013 m. balandžio 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013.

³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. kovo 13 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-91/2012; 2009 m. birželio 15 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-257/2009; 2009 m. vasario 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-32/2009 ir kt.

⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. birželio 26 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-316/2013.

⁵ Turinčiam visas išorines atitvarines konstrukcijas, kurios nėra keičiamos.

Taisyklių A VI d. 1.3 b papunktyje nustatyta, kad liūtis suprantama kaip trumpalaikis intensyvus lietus, kai per 12 val. ir trumpesnę laiką iškrenta 15 mm ir daugiau kritulių.

Draudikas pažymėjo, kad ilgametę patirtį bei specialių žinių turintys jo ekspertai išsamiai ištyrė įvykio aplinkybes bei pasekmes. Draudiko teigimu, šiuo atveju prielaida, kad įvykis galėjo būti nulemtas Sutartyje nurodytų gamtos jėgų (audros ar liūtis), paneigia tiek turimi duomenys apie tuo metu buvusias meteorologines sąlygas, tiek užfiksuotos įvykio aplinkybės bei padariniai (gamtos jėgų pasireiškimo požymių nebuvimas).

1. Dėl grindų sugadinimo

Kaip minėta, pareiškėja nurodė, kad audros metu į butą patekęs vanduo sugadino grindis.

Draudikas nurodė nenustatęs, kad nurodomu įvykio metu būtų fiksuota liūtis, atitinkanti Taisyklėse pateiktą jos, kaip rizikos, nuo kurio draudžiama, apibrėžimą (per 12 val. ir trumpesnę laiką iškrenta 15 mm ir daugiau kritulių).

Draudikas rėmėsi Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos (toliau – LHMT) pateiktais duomenimis, užfiksuotais įvykio vietai artimiausioje (*duomenys neskelbiami*) automatinėje meteorologijos stotyje laikotarpiu nuo 2024 m. lapkričio 1 d. iki 2024 m. lapkričio 3 d. Iš šių duomenų matyti, kad 2024 m. lapkričio 1 d. fiksuotas lietus arba nestiprus lietus, iškritusių kritulių kiekis – nuo 0 iki 0,8 mm per valandą. 2024 m. lapkričio 2 d. kritulių nefiksuota, buvo giedra arba debesuota. 2024 m. lapkričio 3 d., kurią pareiškėja įvardino kaip įvykio dieną, dalį paros buvo giedra arba debesuota, dalį paros fiksuotas nedidelis lietus arba lietus (kritulių kiekis – nuo 0 mm iki 0,8 mm per valandą). Taigi, meteorologiniai duomenys nepatvirtino įvykio metu toje vietovėje buvus intensyvių ir gausių kritulių, atitinkančių Taisyklėse pateiktą liūtis apibrėžimą.

Kartu komentuodamas į vidų patekusio vandens žalą, draudikas atkreipė dėmesį į pareiškėjos atstovo nurodytą aplinkybę, kad bute „Langai būna nustatyti mikroventiliaciniu režimu, ką rekomenduoja daryti langų gamintojai“. Draudiko vertinimu, ši aplinkybė leidžia spręsti, kad lietaus vanduo į būstą galėjo patekti per ne iki galo uždarytą langą (ar duris), t. y. draudėjos sąmoningai ir tikslingai fiziškai sukurtas ertmės. Draudiko teigimu, tokiomis aplinkybėmis įvykis galėtų būti pripažintas draudžiamuoju įvykiu, tik apdraudus baigtos statybos pastatą ir pasirinkus maksimalų pastatų draudimo variantą (plačiausios apsaugos draudimą).

Pateiktose nuotraukose iš įvykio vietos matyti vandens lašai ant išorinių plastikinių durų su stiklo paketais bei vidaus patalpos grindų, kitoje nuotraukoje matyti nedidelis vandens kiekis ant grindų šalia durų.

Įvertinus pateiktus duomenis, sutiktina su draudiku, kad šiuo atveju žala grindims nelaikytina nulemta liūtis, kaip gamtos jėgos, tačiau labiausiai tikėtina, susijusi su netinkamai uždarytais langais ir durimis lietaus metu. Draudikas pagrįstai laikė, kad ši žala nepatenka į Sutartimi teikiamos draudimo apaugos apimtį.

2. Dėl palangėms padarytos žalos

Pareiškėja nurodė, kad audros metu buvo sulankstytos buto lauko palangės.

Draudikas pateikė savo eksperto paaiškinimus, kad pareiškėjos pateiktose nuotraukose matomos palangės yra „savo vietoje, nenuplėštos, neatkeltos vėjo“. Draudiko eksperto teigimu, net ir liūtis ar stiprus vėjas (nors šiuo atveju jų nebuvo), tokių sugadinimų padaryti objektyviai negalėtų. Tai nulemta aplinkybės, kad įprastai palangių kampai yra montuojami po sienų apdaila, tad vėjas gali jas iškelti, tačiau ne sulankstyti. Iš pareiškėjos pateiktų sugadinimų nuotraukų matyti, jog palangės paveiktos vertikalios apkrovos į apačią, labiausiai tikėtina - vaikščiojimo per jas.

Kaip minėta, pagal Taisyklių A IV d. 1.3 a papunktį, audra laikomas stiprus vėjas, kuris ardo pastatus, laužo medžių šakas, išjudina lengvesnius daiktus.

Pagal pateiktus meteorologinius duomenis, 2024 m. lapkričio 1 d. vėjo greitis buvo nuo 4,6 m/s iki 9,3 m/s; 2024 m. lapkričio 2 d. – nuo 2,9 m/s iki 9,7 m/s. 2024 m. lapkričio 3 d., kurią pareiškėja nurodė įvykio dieną, vėjo greitis buvo nuo 2,1 m/s iki 6,7 m/s.

Draudikas paaiškino, kad vėjo greitis nuo 6 m/s iki 14 m/s yra laikomas vidutinio stiprumo vėju⁶. Taip pat yra laikoma, jog vėjo, kuris gali apgadinti lengvas konstrukcijas, greitis yra nuo 20,8 – 24,4 m/s⁷.

Įvertinus pateiktus duomenis, sutiktina su draudiku, kad šiuo atveju nėra pateikta duomenų, kad įvykio metu ir vietoje būtų pasireiškęs vėjas, atitinkantis audros apibrėžimą, taip pat nėra duomenų, jog būtų fiksuotos audros pasekmės ar požymiai aplink įvykio vietą (nulaužtos šakos, žala kitam turtui ar kitos stipraus vėjo pasekmės).

Pažymėtina ir tai, kad ginčui aktuali žala palangėms neatitinka draudiko ekspertų nurodytų požymių, kurie būtų būdingi stipraus vėjo poveikiui: kaip matyti iš pateiktų nuotraukų palangės nėra iškeltos, tačiau sulankstytos, paveiktos vertikalios apkrovos į apačią.

Svarbu paminėti, kad pastato dalių apgadinimų ir jų atsiradimo priežasčių vertinimui yra reikalingos specialios žinios, kurių turi draudiko, kaip savo srities profesionalo, darbuotojai. Nesant objektyvių ir patikimų duomenų, paneigiančių draudiko pateiktą ekspertinį vertinimą dėl palangių apgadinimų pobūdžio, pagrindo juo nesivadovauti nenustatyta. Darytina išvada, kad draudikas, surinkęs ir įvertinęs aktualius duomenis, pagrindė savo sprendimą laikyti, kad palangių apgadinimai nebuvo sukelti gamtos jėgų, kaip jos apibrėžtos Sutartyje.

Draudikui nenustačius, kad įvykį lėmė audra ar liūtis, kaip jie suprantami pagal Sutartį, nebuvo pagrindo pripažinti įvykio draudžiamuoju. Taisyklių A IV d. 4.18 papunktyje nustatyta, kad draudimo išmoka nemokama, jeigu apdraustas turtas buvo sunaikintas, sugadintas ar prarastas šiomis aplinkybėmis (nedraudžiamieji įvykiai) dėl bet kokių kitų įvykių ar priežasčių, kurie šiose Taisyklėse ar draudimo sutartyje neįvardyti kaip draudžiamieji įvykiai (šis punktas negalioja Taisyklių A.IV dalies 1.12 punkte nurodytai rizikai⁸).

Kaip minėta, draudikui kyla pareiga mokėti draudimo išmoką, kai įvykis atitinka draudžiamąjį įvykio sąlygas ir neatitinka nedraudžiamąjį įvykio sąlygų pagal draudimo sutartį. Draudikui objektyviais duomenimis pagrindus, kad įvykis neatitiko draudžiamąjį įvykio sąlygų pagal Sutartį ir atitiko nedraudžiamąjį įvykio sąlygas, darytina išvada, kad draudikui nekilo pareiga priimti kitokio negu ginčijamas sprendimas, t. y. nekilo pareiga pareiškėjai mokėti draudimo išmokos. Atsižvelgiant į minėtas aplinkybes, pareiškėjos reikalavimas atmestinas kaip nepagrįstas.

Į esminius šalių išdėstytus argumentus atsakyta, o kiti šalių nurodyti argumentai neturi esminės reikšmės sprendimo teisėtumui ir pagrįstumui, todėl dėl jų Lietuvos bankas plačiau nepasisako. Lietuvos banko pareiga priimti motyvuotą sprendimą neturėtų būti suprantama kaip reikalavimas detaliam atsakymui į kiekvieną šalių argumentą⁹.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio Lietuvos banko sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui, prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis

⁶ <https://www.meteo.lt/kita/oru-prognoziu-zodynas/>.

⁷ <https://www.giminija.lt/vejo-greiciu-lentele/>.

⁸ Plačiausios apsaugos draudimas.

⁹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. spalio 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-382/2010; 2010 m. gruodžio 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2010 ir kt.